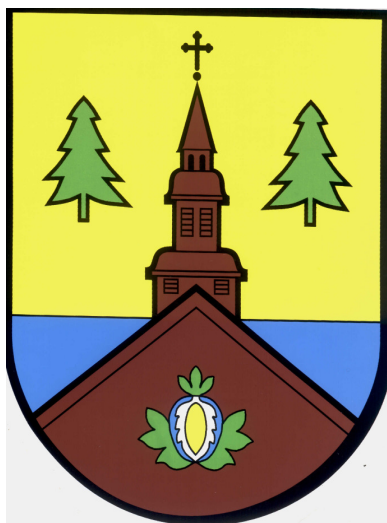

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXII/217/10
Rady Gminy w Karsinie z dnia 25 marca 2010 r.

***PROGRAM USUWANIA
WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY
KARSIN
NA LATA 2010 –2032***

Karsin, styczeń 2010 r.

Spis treści:

1.WPROWADZENIE	3
2.CEL I ZADANIA PROGRAMU	4
3.ZAGROŻENIA DLA CZŁOWIEKA ZWIĄZANE Z AZBESTEM I WSTĘPNE ZAPOBIEGANIE.....	5
4. STAN PRAWNY	6
5.AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W GMINIE KARSIN.....	9
6. KOSZTY UTULIZACJI ODPADÓW ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	12
7. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	13
8.CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU	15
9. PODSUMOWANIE	17

1. WPROWADZENIE

Od 14 maja 2002 r. obowiązuje w Polsce 30-letni „program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski zwany dalej „programem...”. dokument powstał w wyniku przyjęcia przez sejm Rzeczypospolitej polskiej rezolucji w sprawie programu wycofania azbestu z gospodarki (z dnia 19 czerwca 1997 r. – Monitor polski Nr 38, poz. 373) oraz ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (z dnia 19 czerwca 1997 r. tekst jednolity dziennik Ustaw z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.). ze względu na zagrożenie jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w powietrzu, „program ...” jest jednym z priorytetowych dla ochrony zdrowia i środowiska. prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo przez około 30 lat. w dłuższym okresie czasu użytkowania stan techniczny takich wyrobów pogarsza się i dlatego jedynym sposobem wykluczenia niebezpieczeństwa związanego z azbestem jest jego stopniowe usuwanie z otoczenia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska. prace te muszą być zakończone do końca 2032 r. pozbycie się wyrobów zawierających azbest wymaga przygotowania odpowiedniej infrastruktury w postaci składowisk odpadów niebezpiecznych, firm remontowych i transportowych, posiadających pracowników przeszkolonych do pracy z azbestem.

Azbest przez dziesiątki lat wykorzystywany był do produkcji m.in.:

- pokryć dachowych (tzw. eternit płaski i falisty),
- płyt balkonowych i elewacyjnych,
- rur kanalizacyjnych, wodociągowych, centralnego ogrzewania,
- materiałów wykorzystywanych do izolacji cieplnej, kotłów, bojlerów, przewodów centralnego ogrzewania,
- ognioodpornych kocy azbestowych.

Niezbędna jest też szeroka działalność edukacyjna społeczeństwa. Zadanie likwidacji zagrożenia jakie stwarza obecność w naszym otoczeniu wyrobów zawierających azbest, powierzone jest urzędowi na szczeblu centralnym oraz terytorialnym. w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych określone zostały szczegółowe wytyczne i obowiązki dla województw, powiatów i gmin.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia terytorium Gminy Karsin z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Realizacja działań określonych w niniejszym programie zmierza do:

- stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenów nieruchomości zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy Karsin, aż do całkowitego pozbycia się wyrobów azbestowych do 2032r.
- ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania wyrobów azbestowych na zdrowie mieszkańców miasta.

Do podstawowych zadań określonych w niniejszym „Programie (...)” zalicza się:

- organizację szeroko zakrojonej kampanii edukacyjno-informacyjnej,
- wykonanie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy Karsin,
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- stworzenie systemu pomocy finansowej osobom usuwającym wyroby azbestowe z nieruchomości położonych na terenie gminy,
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację Programu,
- monitoring realizacji działań ujętych w programie,
- okresowa aktualizacja i weryfikacja Programu.

Obecnie w Polsce produkcja, stosowanie oraz obrót wyrobami zawierającymi azbest jest zabroniona, na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r., natomiast na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji

lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876) – zgodnie z § 2 ust. 1, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest, dopuszcza się w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia **31.12.2032 roku**.

3. ZAGROŻENIA DLA CZŁOWIEKA ZWIĄZANE Z AZBESTEM I WSTĘPNE ZAPOBIEGANIE

Od roku 1945 sprowadzono do Polski ponad 2 mln ton azbestu, który posłużył do wyprodukowania ponad 3000 różnych wyrobów przemysłowych. Około 85% azbestu znajduje się w wyrobach budowlanych. Szacuje się, że na dachach i elewacjach znajduje się ponad 15 milionów ton płyt azbestowo-cementowych płaskich i falistych. Do tego dochodzą rury azbestowo-cementowe, uszczelki, sznury azbestowe uszczelniające, miękkie płyty i masy torkretowe, masy uszczelniające, izolacje cieplne itp.

Azbest w różnych odmianach: aktynolit, amozyt, antofilit, chryzotyl, krokidolit, tremolit jest czynnikiem rakotwórczym dla ludzi. Pył azbestu dostaje się do płuc wraz z wdychanym powietrzem. Jeśli więc w powietrzu, którym oddychamy znajdują się **włókna azbestu**, to gromadzą się one i zalegają w płucach. Możliwość pojawienia się choroby w organizmie ludzkim zależy od rodzaju azbestu, wymiarów włókien zawartych w powietrzu, ich ilości oraz liczby lat przebywania w zanieczyszczonym azbestem środowisku. Włókna małych rozmiarów, niewidoczne gołym okiem, wnikają głębiej do układu oddechowego (do płuc). Większość wdychanego pyłu usuwana jest z układu oddechowego „samoistnie” za pośrednictwem śluzu, a następnie odkrztuszana lub połykana. Dlatego też bardzo ważne jest, aby układ oddechowy był sprawny. Usuwanie pyłu azbestu utrudnione jest przy zapaleniach oskrzeli, szczególnie przy przewlekłych stanach zapalnych. Należy pamiętać, że jedną z głównych przyczyn przewlekłych zapaleń oskrzeli jest palenie papierosów. Dużą rolę w wystąpieniu choroby odgrywa także wrażliwość osobnicza (podatność danej osoby) i palenie papierosów. Zalegające w płucach **włókna azbestu** mogą powodować zwłóknienie tkanki płucnej, czyli **azbestozę**.

Azbestoza pojawia się u osób pracujących w przetwórstwie azbestu, gdzie stężenie włókien we wdychanym powietrzu były bardzo wysokie i narażenie trwało dość długo (zwykle powyżej 10 lat).

Azbest może być również przyczyną raka płuc i międzybłoniaka opłucnej. Dowody dotyczące rakotwórczości azbestu zaczęto gromadzić na świecie w latach 60-tych, zaś pierwsze

całkowite zakazy stosowania azbestu jako substancji rakotwórczej pojawiły się dopiero w latach 80-tych.

Ważna jest świadomość, że choroby wywołane azbestem rozwijają się po 20 - 30 latach wdychania włókien, a więc zagrażają dzieciom i młodzieży obecnie przebywającej i bawiącej się w środowisku zanieczyszczonym azbestem.

Zagrożenie dla zdrowia ludzi wynika z nagromadzenia na niektórych obszarach kraju (również poza obszarami przemysłowymi, np. na oficjalnych i „dzikich” wysypiskach, w miejscu dawnych budów) różnego typu materiałów zawierających azbest, w tym stosunkowo duże ilości najbardziej groźnego dla zdrowia - azbestu niebieskiego (krokydolitu). Odpady azbestowo - cementowe stanowiące niegdyś bardzo cenny, szeroko wykorzystywany surowiec, stanowią obecnie istotne źródło emisji pyłu. Odpady te zastosowane do utwardzania podwórek, podjazdów, dróg, itp., uległy zużyciu i degradacji pod wpływem warunków atmosferycznych, co jest przyczyną uwalniania się włókien azbestu do powietrza atmosferycznego.

Włókna azbestu (cząsteczki niewidoczne gołym okiem) mogą się również uwalniać z materiałów budowlanych, do których używano odpadów zawierających azbest, a także z koców poprodukcyjnych. Największe uwalnianie włókien występuje podczas prac powodujących **wzniesanie pyłu, ścieranie, kruszenie i rozginiatanie powierzchni zawierających azbest**. Zagrożenie stanowią także pozostawione składowiska odpadów niewykorzystanych, rozrzucone po różnych, zapomnianych nieraz, obszarach. Azbest jest praktycznie niezniszczalny, zaś groźny dla zdrowia jest wtedy, gdy jego **elementarne włókna znajdują się we wdychanym powietrzu**. Azbest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia.

4. STAN PRAWNY

Regulacje prawne dotyczące m.in. usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, są zamieszczone w 20 aktach prawnych (7 ustawach oraz 13 rozporządzeniach) najważniejsze z nich to:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 101, poz.628 z 1997 r. z późn. zm.). Ustawa weszła w życie po 28 września 1997 roku. Zakazuje ona wprowadzania na polski obszar celny wyrobów zawierających

azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Ustawa przedłużała o 12 miesięcy produkcję płyt falistych Azbestowo-cementowych dla budownictwa w czterech zakładach wymienionych w załączniku nr 2 do ustawy. Zgodnie z ustawą produkcja płyt została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998r., a z dniem 28 marca 1999r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób nie zagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczaniu środowiska.

2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz.628). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów, a także wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414, z późn. zm.) zgodnie z art. 30 ust. 3 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować:

- zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia,
- pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury,
- pogorszenie warunków zdrowotno - sanitarnych,
- wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów

sąsiednich.

4. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, z późn. zm.) określa warunki przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Pojazdy powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów.

Najważniejsze rozporządzenia ministrów dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest

1 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. . Nr 138, poz. 895) nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów budowlanych obowiązek dokonania przeglądu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz sporządzenia „Oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest” zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia. Jeden egzemplarz „oceny” należało złożyć do terenowego organu nadzoru budowlanego w terminie do 31 marca 1999 r., co miało na celu dokonanie inwentaryzacji wyrobów wymagających usunięcia w danym rejonie w określonym przedziale czasowym.

2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny (z 1998 r. Dz. U. Nr 44, poz. 268, z 1999 r. Nr 25, poz. 222, z 2000 r. Nr 15, poz. 188, z 2001 r. Nr 10, poz. 77 i z 2002 r. Nr 1, poz. 11). Zgodnie z ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z późn. zm.), Minister Gospodarki w porozumieniu z Ministrem Środowiska, określa corocznie, w drodze rozporządzenia, na wniosek producenta lub innego podmiotu wprowadzającego na polski obszar celny wyroby zawierające azbest, wykaz wyrobów dopuszczonych do produkcji lub wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Są to wyroby, których ze względów technicznych i technologicznych nie można jeszcze w wielu przypadkach zastąpić wyrobami bezazbestowymi. Dotyczy to przede wszystkim wyrobów o specjalnym przeznaczeniu dla potrzeb m.in. przemysłu chemicznego, rafineryjnego i energetyki.

3 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. 1 w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,

- 06 13 04* – Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* --Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo – azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest.
- 17 06 05* – Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2003 Nr 1, poz. 12) określa m.in. limity stężenia azbestu w powietrzu – z wyłączeniem obszarów parków narodowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej. Wartości odniesienia dla azbestu wynoszą odpowiednio:

- dla 1 godziny – 2 350 włókien/m³
- dla roku kalendarzowego – 250 włókien/m³.

5. AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W GMINIE KARSIN

Dla potrzeb niniejszego „Programu (...)”, w gminie Karsin pracownicy Urzędu Gminy w 2007r. przeprowadzili inwentaryzację obiektów budowlanych należących do osób prywatnych, podmiotów gospodarczych oraz budynków komunalnych i użyteczności publicznej, przy czym nie został zidentyfikowany podział na budynki mieszkalne i gospodarcze, który będzie musiał być uzupełniony. Zinwentaryzowano 715 obiektów budowlanych, w których znajduje się eternit. Szacowana ilość odpadów zawierających azbest na budynkach mieszkalnych stanowi około 60% ogólnej ilości azbestu na terenie Gminy Karsin.

Z inwentaryzacji tej wynika, że największa ilość azbestu umiejscowiona jest w pokryciach dachowych z eternitu, szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców i użytkowników

nieruchomości został przygotowany w wersji elektronicznej i znajduje się w Referacie Rozwoju Gospodarczego i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Karsinie.

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, że na terenie Gminy Karsin znajduje się wśród osób fizycznych ok. 2327,36Mg (211578 m²) płyt falistych zawierających azbest. Średni ciężar tych pokryć dachowych szacuje się na poziomie 11 kg/m². Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do pomocy ich mieszkańcom w usunięciu i unieszkodliwieniu odpadów azbestowych. Najpilniej powinny być usunięte pokrycia dachowe uszkodzone, które zagrażają zdrowiu ludzi oraz środowisku.

Tabela: Inwentaryzacja ogółem „eternitu” w sołectwach osób fizycznych

sołectwo	szt.	pow. w m2	Mg (t)
Karsin	51415	62288,5	685,17
Górki	17715	21429	235,72
Zamość	6875	8319	91,51
Borsk	5867	7099,5	78,09
Bąk	6732	8145	89,6
Dąbrowa	15352	18577	204,35
Osowo	18770	22711,5	249,82
Wdzydze Tuch.	7900	8467	93,14
Cisewie	3533,5	4276,5	47,04
Przytarnia	9595	11611,5	127,73
Wiele	31925	38654	425,19
OGÓŁEM	175679,5	211578,5	2327,36

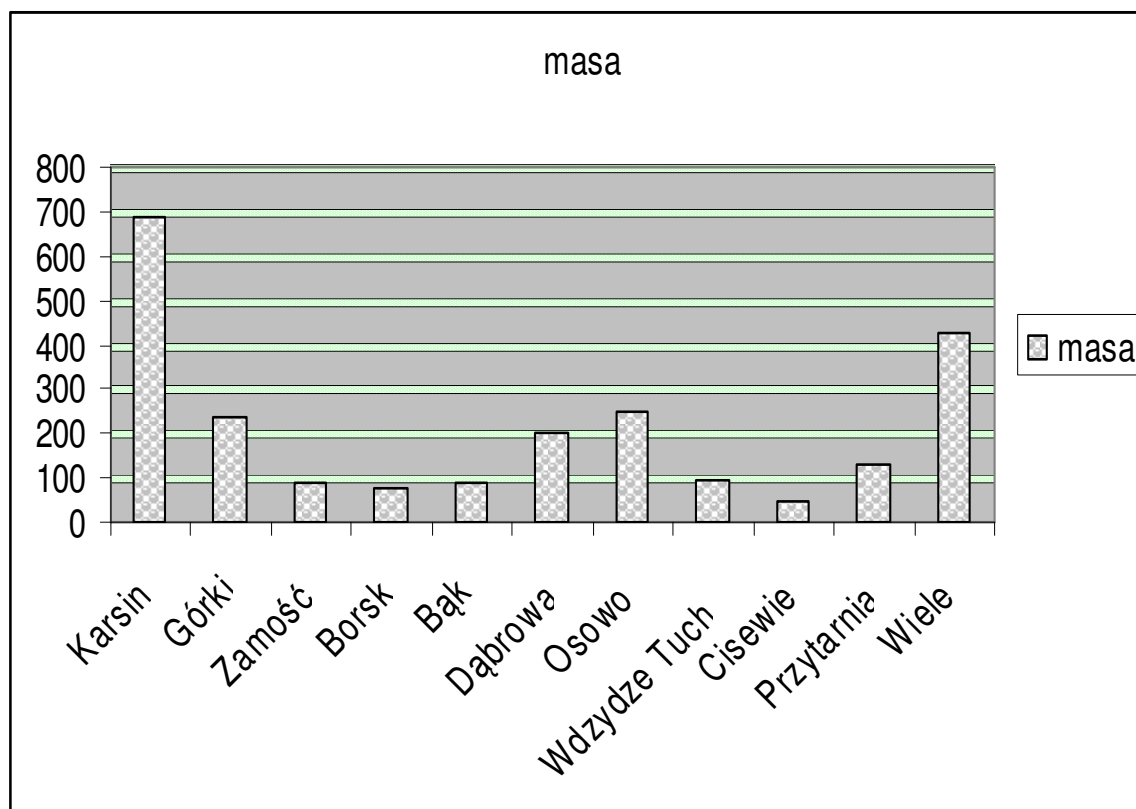
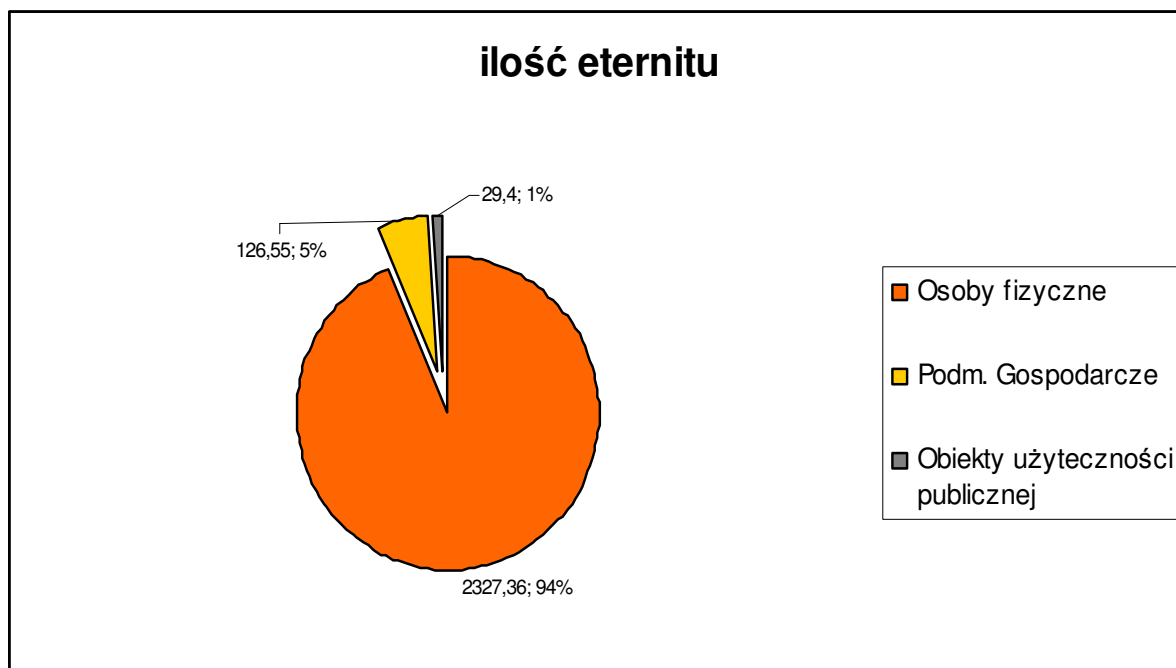

Tabela: Inwentaryzacja ogółem „eternitu”

	szt.	pow.	Mg
Osoby fizyczne	21703	26409,5	2327,36
Podmioty gospodarcze	9447	11505,5	126,55
Obiekty użyteczności publicznej	2208,5	2672	29,4
Razem	33358,5	40587	2483,31

Z przedstawionego wykresu i tabeli wynika, że ogólna ilość eternitu na terenie Gminy Karsin wynosi **2483,31 Mg**, z czego, aż 94 % znajduje się w posiadaniu osób fizycznych, 5 % zlokalizowanych na terenie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Przyjmując wcześniejszy szacunek dotyczący budynków mieszkalnych ilość odpadów zawierających azbest na tych budynkach wynosi około **1400 Mg**, a co odpowiada **15 000 szt.** płyt eternitu.

Poza płytami eternitowymi na terenie Gminy Karsin znajduje się 14,7 km rurociągów azbestowo-cementowych o średnicy 80mm. Przyjmując wagę 7,3 kg/mb, daje to **107,31 Mg**. Podsumowując, łączna ilość odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Karsin wynosi **2 590,62 Mg**.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy przypada średnio **0,42 Mg** wyrobu zawierającego azbest, przy średniej dla kraju **0,40 Mg**.

6. KOSZTY UTULIZACJI ODPADÓW ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Przedmiotowy program zakłada usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości przy wsparciu finansowym Gminy Karsin. Przewiduje się, że realizację programu rozpocznie gmina w roku 2010, a zakończenie wszelkich prac nastąpi najpóźniej w 2032 roku. Dofinansowanie będzie obejmować część kosztów związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest. Środki

na te operację zabezpieczy Rada Gminy w Karsinie w uchwale budżetowej na dany rok kalendarzowy.

Pochodzić będą z budżetu Gminy Karsin. Równocześnie Gmina będzie starać się pozyskiwać środki na usuwanie wyrobów zawierających azbest z zewnątrz, tzn.: z Powiatowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Szczegółowe warunki pomocy finansowej oraz wysokość dofinansowania dla osób podejmujących się usunięcia i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest zostaną określone w Zarządzeniu Wójta Gminy Karsin.

Pomoc finansowa będzie realizowana w formie refundacji, czyli zwrotu części kosztów poniesionych przez właściciela nieruchomości na demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Warunkiem otrzymanie zwrotu części kosztów poniesionych na demontaż, transport i unieszkodliwianie materiałów azbestowych jest złożenie pisemnego wniosku do Urzędu Gminy w Karsinie, złożenie kopii zgłoszenia robót budowlanych ze Starostwa Powiatowego w Kościerzynie, przedstawienia karty przekazania odpadu oraz faktury za wykonie usługi.

W pierwszej kolejności współfinansowaniu podlegać będą tylko przedsięwzięcia obejmujące budynki mieszkalne oraz obiekty użyteczności publicznej. Po zakończeniu realizacji tej części przedsięwzięcia, o dofinansowanie będą mogli ubiegać się właściciele budynków gospodarczych i budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Średni koszt utylizacji 1 Mg odpadów zawierających azbest wynosi od 700 do 800 zł, natomiast koszt zdjęcia 1 szt. płyty eternitowej wynosi od 10 do 15 zł, co daje średni koszt około 25 zł za 1 szt. płyty falistej.

Łączny szacowany koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Karsin wynosi około **3 850 000 zł.**

7. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Postępowanie z dużymi ilościami wyrobów, które zawierają azbest w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska, zwłaszcza w związku z rządowym Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, wymagało opracowania szeregu przepisów prawnych regulujących wszystkie etapy postępowania z azbestem,

wyrobami oraz odpadami zawierającymi azbest. Dotyczą one zakazu lub ograniczeń produkcji i obrotu tymi wyrobami, ochrony zdrowia osób zatrudnionych przy pracy z azbestem, technicznych zasad postępowania podczas usuwania wyrobów z azbestem, gospodarki powstającymi odpadami niebezpiecznymi, ich transportu i składowania oraz zbierania i przekazywania informacji o wyrobach i odpadach zawierających azbest.

Usuwanie z budynku wyrobów zawierających azbest jest działalnością budowlaną i podlega przepisom **Ustawy - Prawo Budowlane**. Zdemontowane wyroby zawierające azbest są traktowane jako odpady niebezpieczne i gospodarkę nimi reguluje Ustawa o Odpadach, a ich transport - przepisy dotyczące przewozu towarów i odpadów niebezpiecznych. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach niebezpiecznych określa sposoby postępowania z substancjami niebezpiecznymi, w tym z azbestem, chroniące przed szkodliwym ich wpływem na zdrowie człowieka i środowisko.

Kwalifikacja azbestu jako substancji chorobotwórczej nakłada na pracodawcę zatrudniającego pracowników przy pracy z azbestem obowiązek oceny i dokumentowania ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą: w tym obowiązek prowadzenia rejestru czynników rakotwórczych, stosowania szczególnych środków zapobiegających narażeniom, informowania pracowników o zagrożeniach dla zdrowia oraz zasadach ochrony, określone postępowanie w czasie awarii oraz profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami.

Demontaż materiałów zawierających azbest jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895).

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku, której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Podczas prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, prowadzący zobowiązany jest do:

- izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od ciągów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
- umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści: **"Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nie upoważnionym wstęp wzbroniony"**,
- zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu bądź w jak największym stopniu zminimalizować pylenie uwzględniając dopuszczalne normatywy stężeń w powietrzu określone szczególnymi przepisami.

Osiągnięcie powyższego wymaga:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usunięciem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Aktualnie jedyną metodą neutralizacji odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (Art. 11 Ustawy o odpadach z dn. 27 czerwca 1997 roku - Dz. U. z dnia 13 sierpnia 1997 roku). Jednak poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu, który występuje między innymi w płytach eternitowych pokrywających dachy budynków.

8. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem nadrzędnym programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców województwa spowodowanych azbestem oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko. W planie gospodarki odpadami dla województwa

pomorskiego 2010 przyjęto następujące cele główne odnoszące się do wyrobów zawierających azbest:

- wykonanie pełnej inwentaryzacji budynków i urządzeń zawierających azbest z uwzględnieniem budynków mieszkalnych,
- usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest do 2032 r. zgodnie z „programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,
- zapewnienie wystarczającej pojemności składowisk w województwie pomorskim dla odpadów zawierających azbest.

Realizacja „Programu...” będzie procesem długofalowym ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i mieszkańców. Wykonanie opracowanego „Programu...” powierza się Wójtowi Gminy poprzez:

A. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji.

B. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania

W ramach edukacji mieszkańców Gminy Karsin zostanie przeprowadzona akcja informacyjna na temat szkodliwości oraz możliwości bezpiecznego usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych. Mieszkańcy Gminy zostaną również poinformowani o możliwości dofinansowania odbioru i składowania odpadu oraz o wykazie firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów.

C. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej

Działania będą realizowane poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- udzielanie wszelkich informacji na temat realizacji „Programu...”.

D. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i zakładów budżetowych i innych

Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych będzie następował zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895). Odbiór odpadów zawierających azbest od właściciela oraz ich przekazanie na składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadu (*załącznik Nr 2*), sporządzaną w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, a trzeci dla Urzędu Gminy Karsin. Wnioski właściciela obiektu, jego zarządcy lub władającego o ewentualne dofinansowanie (*załącznik Nr 1*) w w/w zakresie będą realizowane według kolejności wpływu do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie na dany rok kalendarzowy. Szczegółowe procedury oraz terminy w zakresie dofinansowania zostaną określone w regulaminie przyjętym stosownym zarządzeniem Wójta Gminy Karsin.

Najbliższymi ośrodkami zajmującymi się utylizacją i składowaniem odpadów zawierającymi azbest są:

- Składowisko Odpadów Niebezpiecznych – Gilwa Mała, Kwidzyn
- Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu, ul. Mazurska 42
- Składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne Pasieka, gm. Trzemeszno, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe „IZPOL” S.A. Trzemeszno, ul. Gnieźnieńska 4
- składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie, ul. Sulańska 11

9. PODSUMOWANIE

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urządzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

Załącznik Nr 1A

W N I O S E K o dofinansowanie odbioru odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca:

(imię i nazwisko właściciela nieruchomości)

adres do korespondencji:

(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr. domu, nr. lokalu)

telefon:

tytuł prawny do nieruchomości:

(własność, współwłasność, najem, użyczenie, inny)

2. Miejsce wytworzenia i zdeponowania odpadów zawierających azbest:

.....nr ewidencyjny działki

(ulica i nr domu/nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony demontaż pokrycia dachowego / elewacji)

3. Rodzaj odpadów:.....

(płyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość szacunkowa odpadów(lub powierzchnia):.....

5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem(am) zgodnie z prawdą

6. Proponowana forma zwrotu poniesionych nakładów

.....

(gotówka lub na konto – podać nr konta bankowego)

.....

Podpis wnioskodawcy

Uwaga: do wniosku należy dołączyć zgłoszenie robót budowlanych (kopia) ze Starostwa Powiatowego w Kościerzynie

Załącznik Nr 1B

Karta informacyjna w sprawie wyrobów zawierających azbest

Imię i Nazwisko właściciela nieruchomości:.....

Adres (ulica, nr domu):

Nr ewidencyjny działki:

Miejsce występowania azbestu i ilość (np. dach, ściany)

a) budynek mieszkalnym2

b) budynek inwentarskim2

c) budynek gospodarczy, garażm2

d) inne:m2

Razem ilość wyrobów azbestowych w m2:m2

.....

Podpis wnioskodawcy

Załącznik Nr 2

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b, c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b, d}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^b	
Adres ^c	Adres ^{d, e}	Adres ^e	
Telefon/faks	Telefon/faks ^d	Telefon/faks	
Nr REGON	Nr REGON ^d	Nr REGON	
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu	rodzaj odpadu		
Data/miesiąc ^g	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d, i}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^d	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

- a) Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- b) Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- c) W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- d) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- e) Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- f) Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- g) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- h) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- i) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik Nr 3

Wykaz przedsiębiorstw, które wytwarzają na terenie Powiatu Kościerskiego odpady zawierające azbest (stan na 1.12.2009r.):

1. Zakład Robót Ogólnobudowlanych Stanisław Repiński,
ul. Fałata 10, 83-400 Kościerzyna
2. Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o. o.
ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice
3. Device Sp. z o.o.
ul. Matemblewska 19, 80-283 Gdańsk
4. „Majkowski-Bau” Sp. z o.o.
ul. Asnyka 22, 83-400 Kościerzyna
5. Przedsiębiorstwo Usługowo-Transportowe OLTRANS
Olgiert Hewelt
Mrzezino, ul. Lipowa 6, 84-123 Połchowo
6. Sintac – Polska Sp. z o.o.
ul. Armii Krajowej 86, 05-075 Warszawa –Wesoła
7. „INWEST” Sp. z o.o.
ul. Traugutta 1, 44-100 Gliwice
8. Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO” Roman Kulik
ul. Bohaterów Monte Cassino 4/12, 22-400 Zamość
9. Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych „TERMOEXPORT”
Janusz Brzuchalski
ul. Żurawia 24/7, 00-515 Warszawa
10. Przedsiębiorstwo Budowlane RECON Sp. z o.o.
ul. Grzegorza z Sanoka 4, 80-408 Gdańsk
11. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „WAKRO”
ul. Słowackiego 16, 82-500 Kwidzyn
12. PHU JUKO
Jerzy Szczukocki
ul. 1 Maja 25, 97-300 Piotrków Trybunalski
13. T.K.J. MATUSZEWSKI Spółka Jawna
ul. Por. Krzycha 5, 86-300 Grudziądz
14. KAPEO Sp. z o.o.
ul. Mściwoja II 14, 83-300 Kartuzy
15. „KONKURENT” Marek Padykuła
ul. 30 Stycznia 32, 83-110 Tczew

16. „ALBEKO” Emilia Singer Spółka Jawna
Kotowy, 87-510 Skrwilno
17. „MAXMED” Zakład Usługowo-Handlowy Marcin Murzyn
ul. Źródlana 4, 84-230 Rumia
18. PPHU „ABBA-EKOMED” Sp. z o.o.
ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń
19. Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY”
ul. Meissnera 1/3, Warszawa
20. Przedsiębiorstwo Budowlane „DOMIX” Jolanta i Andrzej Żywiccy
ul. Wyzwolenia 4B, 83-424 Lipusz
21. „POLKOMPLEKS” Stanisław Ebertowski
ul. Gdańska 13, 83-400 Kościerzyna
22. Usługowy Zakład Izolacji Budowlanej Janusz Gleba
ul. Pelplińska 15, 83-111 Jabłowo
23. „ALGADER” Hofman Sp. z o.o.
ul. Wólczyńska 133/11B, 01-919 Warszawa
24. PPHU „EKO-MIX” Konstanty Spurek
ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław
25. PPHU „GAJAWI” Gabriel Rogut
ul. Odyńca 24, 93-150 Łódź
26. PHU „POLDACH” Jacek Supiński i Piotr Supiński
ul. Derdowskiego 14, 83-200 Starogard Gdański
27. Transport – Metalurgia Sp. z o.o.
ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko
28. „AN Trans Progres” Sp. z o.o.
ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań
29. „WYSOCCY” Wiesław Wysocki, Mirosław Wysocki Spółka jawna
ul. Zakładowa 4, 89-600 Chojnice
30. Kazimierz Klejna
Zakład Usługowy Blacharsko-Dekarski
Puzdrowo 69, 83-340 Sierakowice
31. Marek Szczęsny
Firma Handlowo-Usługowa
ul. Starowiejska 59, 83-307 Kiełpino
32. Edward Hebel
DEKARSTWO – BLACHARSTWO
ul. Traugutta 2, 89-632 Brusy

- 33. Wiesław Kiedrowski
Usługi, produkcja, handel FULL
ul. T. Kościuszki 20/3, 89-400 Sępólno Krajeńskie

- 34. Marek Pestka
Hurtownia Pokryć Dachowych DOBRY DACH
ul. Łużycka 1, 89-620 Chojnice

- 35. Kazimierz Laska
ZAKŁAD ROBÓT ZIEMNYCH, TRANSPORTOWYCH I ELEKTROMECHANIKA
ul. Stanisława Wyspiańskiego 19/1, 83-400 Kościerzyna

- 36. Marek Pepliński
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „LEMAR”
ul. Starego Urzędu 31, 89-650 Czersk

- 37. Ryszard Rolbiecki
Usługowy Zakład Dekarsko-Blacharski
ul. Sędzickiego 26, 83-400 Kościerzyna